

Oppgave 1

Lag en forskningsprosjektbeskrivelse der du skal finne ut om det er en sammenheng mellom mobbing og fordommer. Er det slik at de som er gjenstand for negative fordommer er mer utsatt for mobbing enn andre?

Sensorveiledning til oppgave 1

En forskningsprosjektbeskrivelse beskriver gjerne bakgrunnen for en problemstilling, så må man velge seg en metode og diskutere styrker og svakheter ved denne metoden. Det er ikke nødvendig å lage en tidsplan med milepæler og slikt. Hovedmålet med denne eksamenen er å teste om studentene har lært noe om metode og kan reflektere over hvilke metoder de må bruke for løse den oppstilte problemstillingen. I denne oppgaven er problemstillingen mer eller mindre gitt og det er liten anledning til å lage sin egen problemstilling. Men for å svare på problemstillingen må studenten velge en gruppe som kan tenkes å være utsatt for fordommer. Så er spørsmålet hvordan skal man måle eller påvise at det finnes fordommer mot denne gruppen og om det er mulig å undersøke om de er mer utsatt for mobbing?

Dan Olweus og Erling Roland hevder at det ikke er påvist en empirisk kausal sammenheng mellom det å være annerledes og det å bli mobbet.¹ Denne påstanden er blitt utfordret av blant andre Stephen Minton, som gjennom enkelte studier har funnet at enkelte marginaliserte grupper er mer utsatt for mobbing enn andre.² Erling Roland og Gaute Austad har i en studie lagt fram tall som antyder at lesbiske og homofile i mye større grad enn andre elever blir mobbet, men de tørr ikke konkludere med at det er en kausal sammenheng mellom mobbingen og seksuell legning.³

Én ting er om det er en sammenheng mellom det å være forskjellig eller annerledes og mobbing, en annen sak er om det er en sammenheng mellom de som blir utsatt for negative fordommer og mobbing. Bare fordi man er annerledes betyr ikke at majoriteten eller medelever har fordommer eller tenker negativt om det som gjør deg annerledes. Men hva om det er tilfellet? Er det en sammenheng mellom de som er gjenstand for negative fordommer og mobbing? Blir de mobbet fordi de er annerledes?

For å få A eller B må studenten redegjøre for bakgrunnen for spørsmålet og bør ha nevnt i alle fall Dan Olweus' og hans påstander om dette.

Begrepet mobbing bør defineres kort og studentene bør helst i alle fall være innom Dan Olweus definisjon som legges til grunn av lovgiver for å definere mobbing. De trenger ikke legge hans definisjon til grunn, men bør begrunne hvorfor de avviker fra den definisjonen hvis de velger å gjøre det.

Fordommer bør også defineres kort. Her er det mange definisjoner og det finnes ingen juridisk definisjon. Gordon Allport definerte en gang i tiden fordommer basert på en etnisk gruppe mennesker slik:

¹ Dan Olweus 'A profile of bullying' (2003) Educational Leadership. Vol. 60, issue 6, 14; Erling Roland, *Mobbingens psykologi* (Universitetsforlaget 2007), 44-45.

² Stephen J Minton, *Marginalisation and Aggression from Bullying to Genocide: Critical Educational and Psychological Perspectives* (Sense Publisher 2016), 18-29.

³ Roland, E., and G. Austad. 2009. Seksuell orientering og mobbing. Senter for atferdsforskning, Universitetet i Stavanger.

Ethnic prejudice is an antipathy base upon a faulty and inflexible generalization. It may be felt or expressed. It may be directed toward a group as a whole, or toward an individual because he is a member of that group.⁴

Det er ikke forventet at studentene skal bruke mye plass på å definere disse begrepene. Det viktigste er at de har et grunnlag for å vite hva som skal måles. De flinkeste studentene (A og B) bruker ikke mye plass på dette, men legger til grunn en ukontroversiell og gjerne kjedelig definisjon av begrepene og går fort videre.

Så til selve metoddelen, som gjerne bør være den lengste delen av oppgaven. Studentene må finne først ta stilling til om de vil prøve å finne et faktisk generaliserbart (kvantitativt) svar problemstillingen, eller om de vil kjøre på med en kvalitativ studie.

Uansett valg av kvalitativ eller kvantitativ metode må man ta stilling til hvem som skal være informantene (utvalg). Og det henger igjen sammen med spørsmålet om det er de fordomsfulle mobberne som skal gi svar eller de som føler seg mobbet, begge deler og/eller en tredjepart, som for eksempel foreldre eller lærere.

De beste studentene (A og B) vil utarbeide en metode som bygger på den forskningen som finnes fra før og posisjonere og diskutere sine metodiske valg i forhold til det. Det er gjort mange studier knyttet til mobbing og mange studier knyttet til holdninger og fordømmer. Men det er ikke mange studier som forsøker å finne en kausal sammenheng mellom disse to variablene.

De beste studentene (A og B) vil bruke litt plass på å diskutere utfordringer knyttet til kausalitet i denne spesifikke oppgaven. Studentene som er litt svakere (C) vil typisk diskutere kausalitet generelt, men slite med å knytte det til denne spesifikke problemstillingen.

Ellers bør det legges vekt på hvor godt studentene klarer å diskutere fordeler og ulemper ved den metoden de velger å bruke.

Etiske dilemmaer kan også oppstå, særlig i forhold til det å studere mobbing hos barn. De beste studentene vil da analysere og reflektere over disse dilemmaene i lys av de forskningsetiske retningslinjene som følger av NESH eller NEM. I tillegg vil de beste kunne trekke fram mer spesifikke litteratur, for eksempel (hvis det er snakk om å intervju barn om mobbing) teorier om hvordan å intervjuer med barn i en sårbar situasjon.

Oppgave 2

Lag en forskningsprosjektbeskrivelse hvor du undersøker følgende problemstilling:

«Hvorfor forekommer skoleskytinger oftere i det amerikanske samfunnet enn i andre samfunn».

Beskriv hvilke(n) metode(r) du vil bruke. legg spesielt vekt på hvordan din teoretiske ramme (forforståelse) påvirker valg av metode og mulige resultater.

Oppgave 3

Fenomenologien sier at vi skal ta utgangspunkt i fenomenene slik de fremstår direkte for oss som subjekter. Statistiske analyser tar ofte som utgangspunkt at det finnes bakenforliggende årsaker som ikke lar seg fange i direkte erfaring.

Konstruer minst ett eksempel på hvordan man kan tilnærme seg spørsmål om «problematferd hos barnehagebarn» ved bruk av fenomenologi, og ett eksempel med bruk av statistisk tilnærming.

Diskuter hva som gjør at du ville foretrekke den ene fremfor den andre tilnærmingen.

Sensorveiledning til oppgave 2 og 3

Oppgavene er tenkt som øvelser i refleksjon over grunnlaget for vitenskapelige undersøkelser og viktigheten av de valg som tas forutfor enhver undersøkelse. Det er ikke forventet at studenten skal løse problemer relatert til skoleskytinger eller problematferd hos barnehagebarn.

Oppgavens hovedintensjon er at kandidaten skal kunne vise

- 1) sin forståelse for hvordan forskjellige forskningsspørsmål fordrer ulike metoder,
- 2) sine kunnskaper om hvordan ulike metoder anvendes og
- 3) hvordan vår forforståelse av en situasjon påvirker vår umiddelbare analyse og dermed hvilke spørsmål og metoder vi velger.

Det er ikke vesentlig for oppgaven om kandidaten bruker mer tid på å vise sin metodeforståelse eller sin innsikt i forforståelse og dennes påvirkning. Det er ikke vesentlig om studenten holder seg innenfor genren «forskningsprosjektbeskrivelse».

Det er forventet at studenten viser forståelse for forholdet mellom forskningsspørsmål og metodevalg. Det er forventet at studenten viser kunnskap om anvendelse av sin valgte metode. Det er forventet at studenten viser kunnskap om forholdet mellom forforståelse og forskningsspørsmål.

Det er meget bra om studenten viser forståelse for mulige alternative forforståelser, forskningsspørsmål og/eller metodevalg. Det er meget bra dersom studenten kan vise dyp/inngående forståelse i enkelte elementer av undersøkelsen.

Det er spesielt godt dersom studenten har hentet inn informasjon om sitt valgte tema og på denne måten kan understøtte sitt valg av metode, forskningsspørsmål og/eller forforståelse.